

Долоо хоног тутмын хэвлэл
2015 оны 10 дугаар сарын 09
№37 /898/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

**Монгол Улсын
Засгийн газрын
тогтоол**

1738

**Монгол Улсын
Үндсэн хуулийн
цэцийн дүгнэлт**

1740

**Экспортыг дэмжих, импортыг
орлох үйлдвэрийн төслүүдийг
санхүүжүүлэх тухай**

**Монгол Улсын Их Хурлын
сонгуулийн тухай хуулийн
26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь
хэсэг Үндсэн хуулийн холбогдох
заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг
хянан шийдвэрлэсэн тухай**

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

450. Төрийн захиргааны албан тушаалын зэрэг дэв олгох тухай Дугаар 156 1737

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

451. Экспортыг дэмжих, импортыг орлох үйлдвэрийн төслүүдийг санхүүжүүлэх тухай Дугаар 312 1738

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

452. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэг Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай Дугаар 12 1740

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2015 оны 09 дүгээр сарын 24-ний өдөр Дугаар 156 Улаанбаатар хот

Төрийн захиргааны албан тушаалын зэрэг дэв олгох тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Төрийн албаны тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2, Улсын Их Хурлын 1995 оны 73 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн захиргааны албан тушаалын зэрэг дэв, түүний нэмэгдэл олгох журам”-ын 2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Хавсралтад дурдсан төрийн захиргааны албан хаагчдад төрийн захиргааны албан тушаалын тэргүүн түшмэлийн зэрэг дэв олгосугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ЦАХИАГИЙН
ЭЛБЭГДОРЖ**

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн
2015 оны 09 дүгээр сарын 24-ны өдрийн
156 дугаар зарлигийн хавсралт

**ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ АЛБАН ТУШААЛЫН ТЭРГҮҮН ТҮШМЭЛИЙН
ЗЭРЭГ ДЭВ ОЛГОХ АЛБАН ХААГЧДЫН НЭРСИЙН ЖАГСААЛТ**

Д/Д	Овог нэр	Албан тушаал	Албан тушаалын ангилал, зэрэглэл	Олгох зэрэг дэв
1.	Дэмбэрэлцэрэнгийн Мөнх-Эрдэнэ	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын Хууль, эрх зүйн газрын дарга	АА-2	Гутгаар
2.	Жаргалсайханы Элбэгзаяа	УИХ-ын Тамгын газрын Мэдээллийн технологийн хэлтсийн дарга	АА-2	Гутгаар
3.	Жадамбын Дашдорж	УИХ-ын Тамгын газрын Хууль зүйн үйлчилгээний хэлтсийн дарга	АА-2	Дөтгөөр
4.	Лувсанцэрэнгийн Энхтуяа	УИХ-ын Тамгын газрын Хяналт үнэлгээний хэлтсийн дарга	АА-2	Дөтгөөр
5.	Лхамжавын Батжав	УИХ-ын Тамгын газрын Хууль зүйн үйлчилгээний хэлтсийн орлогч дарга	АА-3	Дөтгөөр
6.	Түмэнжаргалын Мэндсайхан	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн гүйцэтгэх нарийн бичгийн дарга	ТӨ-VIA	Дөтгөөр
7.	Галбадрахын Гантөмөр	Стандартчилал, хэмжил зүйн газрын дарга	ТЗ-13	Дөтгөөр

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2015 оны 7 дугаар
сарын 27-ны өдөр

Дугаар 312

Улаанбаатар
хот

**Экспортыг дэмжих, импортыг орлох
үйлдвэрийн төслүүдийг санхүүжүүлэх тухай**

Улсын Их Хурлын 2015 оны 41 дүгээр тогтоолоор баталсан “Эдийн засгийн хүндрэлээс гарах арга хэмжээний хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Хөгжлийн банкны тухай хуулийн 8.1, 9.3-т заасныг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Үйлдвэржилтийг дэмжих зорилтуудын хүрээнд 2015-2016 онд төсөл хэрэгжүүлэх үйлдвэрлэлийн чиглэлүүдийг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Хавсралтаар баталсан үйлдвэрлэлийн чиглэлүүдэд хамаарах экспортыг дэмжих, импортыг орлох бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үйлдвэрийн төслүүдэд 300.0 (гурван зуу) хүртэлх тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг арилжааны банкуудаар дамжуулан олгох арга хэмжээ авч, зээлийн эргэн төлөлтөд хяналт тавьж ажиллахыг Аж үйлдвэрийн сайд Д. Эрдэнэбат, Сангийн сайд Ж.Эрдэнэбат, Хөгжлийн банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөл (Б.Шинэбаатар)-д тус тус даалгасугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Журам батлах тухай” Засгийн газрын 2014 оны 6 дугаар сарын 28-ны өдрийн 212 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

Ч.САЙХАНБИЛЭГ

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЙД

Д.ЭРДЭНЭБАТ

Засгийн газрын 2015 оны 312 дугаар тогтоолын хавсралт

**ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛТУУДЫН ХҮРЭЭНД 2015-2016
ОНД ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ЧИГЛЭЛҮҮД**

А. Хүнд үйлдвэрийн салбар	
1	Төмөрлөгийн үйлдвэрлэл
2	Зэс боловсруулах үйлдвэрлэл
3	Газрын тос болон газрын тосны дайвар бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл
4	Нүүрс боловсруулах үйлдвэрлэл
5	Металл боловсруулалт, машин үйлдвэрлэл
6	Химийн үйлдвэрлэл
7	Цемент, шохойн үйлдвэрлэл
8	Шил, шилэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
Б.Хөнгөн үйлдвэрлэлийн салбар	
1	Оёмол бүтээгдэхүүн, хувцас үйлдвэрлэл
2	Сав, баглаа боодлын үйлдвэрлэл
3	Ой модны үйлдвэрлэл
4	Барилгын материалын үйлдвэрлэл
5	Дахин боловсруулах үйлдвэрлэл

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

2015 оны 9 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 12

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэг Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны
танхим 13.30 цаг

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн П.Очирбат даргалж, Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн Т.Лхагваа, Д.Сугар, Д.Солонго, Д.Ганзориг /илтгэгч/ нарын бүрэлдэхүүнтэй, хуралдааны нарийн бичгийн даргаар Ц.Долгормааг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд мэдээлэл гаргагч, иргэн Ч.Өлзийсайхан, Монгол Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн А.Бакей нар оролцов.

Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанаар Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэг Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2, Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Арван зургадугаар зүйлийн 9 дэх заалтын холбогдох хэсгийг тус тус зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан хэлэлцэв.

Нэг. Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 7 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Ч.Өлзийсайхан Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж гаргасан өргөдөл, гомдолдоо:

“Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэгт “Улс төрийн албан хаагчаас бусад төрийн албан хаагч, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн

өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн удирдах албан тушаалтан Улсын Их Хурлын гишүүнд нэр дэвших бол сонгуулийн жилийн нэгдүгээр сарын нэгний өдрөөс өмнө төрийн албанаас болон ажил, албан тушаалаасаа чөлөөлөгдсөн байна.” гэсэн заалт нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Хүнийг үндэс, угсаа, хэл, арьсны өнгө, нас, хүйс, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, эрхэлсэн ажил, албан тушаал, шашин шүтлэг, үзэл бодол, боловсролоор нь ялгаварлан гадуурхаж үл болно. Хүн бүр эрх зүйн этгээд байна.” гэснийг зөрчиж байна.

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын судалгаа шинжилгээний хэлтсээс 2014 оны 2 дугаар сарын 14-ний өдөр гаргасан лавлагаанаас харвал Монгол Улсад 162769 төрийн албан хаагчид байна. Эдгээрээс төрийн улс төрийн албан тушаалд 2798, төрийн захиргааны албан тушаалд 16179, төрийн тусгай албан хаагчид 28773, төрийн үйлчилгээний албан тушаалд 115019 хүн ажиллаж байна. Энэ хууль батлагдан гарахаас өмнө төрийн улс төрийн албан тушаал эсвэл төрийн захиргааны албан тушаалд ажиллаж байсан хүмүүс албан тушаалаа ашиглан, төрийн оролцоотой хийж бүтээсэн ажлуудыг өөрийн хийж бүтээсэн зүйл мэтээр өөрийгөө сурталчилж, сонгуулийн өмнө сурталчилгаа хийх болсонтой холбоотойгоор энэ байдлыг залруулах зорилготой хуулийн зохицуулалт хийсэн байдаг. Гэтэл энэхүү хууль батлагдсанаар төрийн оролцоотой бүтээн байгуулалтыг өөрийн хийсэн зүйл мэтээр сурталчлах ямар ч боломжгүй төрийн байгууллагад ажиллаж байдаг олон мянган иргэд Үндсэн хуульд заасан сонгогдох эрхээ хязгаарлуулсан билээ. ...

Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн энэхүү заалт нь “эрхэлсэн ажил, байдал”-аараа, өөрөөр хэлбэл яг адилхан төрлийн хөдөлмөр эрхэлж байгаа боловч төрөөс цалинг нь олгодог байгууллагад ажилладаг “байдлаараа” л ганцхан ялгагдаж байгаа хүмүүс өөр өөр эрх эдэлж, ялгаварлан гадуурхагдахад хүргэсэн байна. Энэ нь Төрийн өмчит байгууллагад ажиллаж байгаа албан хаагчдыг хувийн өмчит байгууллагад ажиллаж байгаа ижил төрлийн хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүмүүсээс өөрөөр хандаж тэгш бус хандсан гэж үзэж байна. Сонгуулийн хуулийн энэхүү заалт нь төрийн улс төрийн албан тушаалтан, төрийн захиргааны албан тушаалтан, төрийн тусгай албан хаагчдад тавигдах шалгууруудыг

зохицуулах гэсэн зорилгоосоо гажиж “Тусгай харилцааг тухайлан зохицуулсан хэм хэмжээг бусад харилцаанд төсөөтэй хэрэглэж үл болно.” гэсэн Монгол Улсын Иргэний хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийг зөрчин батлагдсан байдаг.

Хэрвээ төрийн байгууллагуудад ажиллаж байгаа хүмүүсийн ажил төрөл, үйл ажиллагаа нь сонгуулийн үйл явцад мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлэхээр хор уршигтай байдаг бол яг ийм төрлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувийн хэвшилд ажиллагсдад ч энэ шаардлага тавигдах ёстой билээ.

Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.11 дэх хэсэгт “Энэ хуулийн 26.6-д зааснаар төрийн албанаас чөлөөлөгдсөн иргэн төрийн албанд эргэж ороход Төрийн албаны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлд заасан журмыг баримтална.” гэж заажээ. Тэгвэл Төрийн албаны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсэгт “Төрийн жинхэнэ албан тушаалын сул орон тоо гарсан тохиолдолд тухайн байгууллагад ажиллаж байгаа буюу төрийн холбогдох бусад байгууллагад ажиллаж байгаа төрийн жинхэнэ албан хаагчдаас үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшингээр нь сонгон шалгаруулах замаар уг орон тоог нөхнө.”, 17.4 дэх хэсэгт “Төрийн жинхэнэ албан тушаалын сул орон тоог энэ хуулийн 17.1-д заасан албан хаагчдаас нөхөх боломжгүй бол төрийн жинхэнэ албан тушаалд анх орох иргэний нөөцийн жагсаалтад бүртгэгдсэн иргэдээс уг албан тушаалд тавих онцлог шаардлагыг харгалзан шалгаруулж авах тухай хүсэлтээ төрийн албаны төв байгууллагад тавина.” гэж заажээ.

Төрийн албаны тухай хуульд зааснаар Монгол Улсын иргэн хүн Үндсэн хуульд заасан сонгогдох эрхээ эдэлсний улмаас ажлаасаа халагдахаас өөр аргагүй болж байгаа бөгөөд хэрэв сонгуульд ялагдал хүлээсэн тохиолдолд ямар ч ажилгүй, цалин хөлсгүй ч болж мэдэхээр болж байна. Төрийн үйлчилгээний албан хаагчдыг ажлаасаа гарч тухайн оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн ажилгүй ч байж болох нөхцөл байдал руу албадан оруулж байгаагаараа иргэн хүн сонгуульд оролцоход нь албадан нөлөөлж, саад учруулж байгаа хэрэг болно. Энэ нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 9 дэх заалтад заасан

иргэний баталгаатай эдлэх ёстой эрх болох сонгох, сонгогдох тэгш эрхийг хөндсөн байна.

Улсын Их Хурлаар баталсан Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн заалт нь мөн Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан “... шударга ёс, ... үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн.” гэснийг зөрчсөн байна.

“Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэсэн Үндсэн хуулийн заалтыг биелүүлж яг адилхан хөдөлмөр эрхэлж байгаа бусад хүмүүсээсээ ялгаатай байгаа 115019 иргэнийхээ эрхийг сэргээж, Үндсэн хуулиа чандлан сахиулсан шийдвэр гаргаж өгнө үү” гэсэн байна.

Хоёр. Монгол Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн А.Бакей Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн хариу тайлбартаа:

“Нэг. Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Ардчилсан ёс, шударга ёс, эрх чөлөө, тэгш байдал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн.” гэсэн заалтыг зөрчөөгүй талаар:

Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэгт төрийн албан хаагч нь улс төрийн сонгуульд оролцож өрсөлдөхөөр бол төрийн алба болон ажил, албан тушаалаасаа чөлөөлөгдөх шаардлагыг бий болгосон нь улс төрийн сонгуульд нэр дэвшигчид ижил тэнцүү нөхцөлд, шударгаар өрсөлдөх боломжийг бүрдүүлэх, төрийн алба улс төрөөс ангид байх зарчмыг хэрэгжүүлэх хууль ёсны зорилгод тулгуурласан. Нөгөө талаас төрийн алба мэргэшсэн, тасралтгүй, тогтвортой байх нөхцөлийг төр бүрдүүлэх ёстойг харгалзан үзсэн.

Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэгт заасан шаардлага нь агуулгаараа сонгогдох эрхийн хязгаарлалт биш юм. Төрийн албан хаагч нь улс төрийн сонгуульд нэрээ дэвшүүлэн оролцохоор бол Үндсэн хуулийн суурь зарчим, Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн хууль ёсны зорилгыг ханган биелүүлэхтэй уялдан тухайн нэр дэвшигчид тавигдаж байгаа нэмэлт болзол, шаардлага юм.

Хоёр. Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Хүнийг үндэс, угсаа, хэл арьсны өнгө, нас, хүйс, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, эрхэлсэн ажил, албан тушаал, шашин шүтлэг, үзэл бодол, боловсролоор нь ялгаварлан гадуурхаж үл болно. Хүн бүр хууль зүйн этгээд байна.” гэж заасныг зөрчөөгүй талаар:

Төрийн албан хаагчид нь төрөөс цалинждаг гэсэн агуулгаараа ялгаварлан гадуурхагдаж, Үндсэн хуульд заасан сонгогдох эрхээ хязгаарлуулсан, хувийн болон төрийн өмчит байгууллагад ажиллаж байгаа ижил төрлийн хөдөлмөр эрхлэгчдэд сонгогдох эрхээ эдлэхэд тэгш бус хандсан нь Үндсэн хууль зөрчсөн гэж мэдээлэл гаргагч үзжээ.

Сонгуулийг бодитой, шударгаар явуулахад нэр дэвшигчид тавигдах хуулийн шаардлага, болзол нөхцөл бий. Түүнийг өмчийн аль хэлбэрт ажиллаж байгаагаас үл хамааран тухайн этгээд биелүүлсэн байх ёстой. Харин төрийн албан хаагчийн хувьд төрийн албанаас чөлөөлөгдсөн байх нэмэлт шаардлагыг тогтоосон. Төрийн албан хаагч сонгуульд оролцоход төрийн албаны нэр хүндийг буруугаар ашиглах, төсвийн хөрөнгийг зарцуулах, төрийн албан хаагчийн хувьд үзүүлсэн үйлчилгээ, бүтээсэн зүйлийг өөрийн нэрийн өмнөөс сурталчлах таниулах байдлаар бусад нэр дэвшигчдээс илүү, давуутай байдлыг бий болгохоос урьдчилан сэргийлэх, хууль бус аливаа үйлдлээс бусад нэр дэвшигчдийг хамгаалах, эрх зүйн ижил гарааны нөхцөл бүрдүүлэх, сонгогчийн сонгуульд саналаа өгөх, жинхэнэ хүсэл зоригоо бодитой илэрхийлэх боломжийг баталгаажуулахын ач холбогдлыг хууль тогтоогчид тооцон үзсэн. Харин хувийн хэвшлээс нэр дэвшсэн этгээдэд энэ заалтыг халдаан хэрэглэхэд агуулга, ач холбогдол байхгүйн зэрэгцээ хувийн өмчит этгээдийн хөдөлмөрийн дотоод үйл ажиллагаанд төрөөс хутгалдан оролцох нь харин Үндсэн хуулийн үзэл санаанд нийцэхгүй байх болно.

Гурав. Арван зургадугаар зүйлийн 9 дэх заалтад "... Төрийн байгууллагад сонгох, сонгогдох эрхтэй." гэсэн заалтыг зөрчөөгүй талаар:

Хуулийн заалтаар иргэний тэр дундаа төрийн албан хаагчийн Улсын Их Хурлын сонгуульд сонгогдох эрхийг хязгаарласан шууд болон шууд бус ямарваа хориг, хязгаарыг бий болгоогүй. Төрийн жинхэнэ албанаас улс төрийн салбарт шилжин ажиллах сонголт нь хувь хүний Үндсэн хуулиар олгогдсон ажил, мэргэжлээ чөлөөтэй сонгох эрхийнхээ дагуу хийж байгаа ухамсарт үйлдэл мөн бөгөөд түүнд нөлөөлөх, эсхүл түүнийг ямарваа хэлбэрээр хязгаарлан хуульчлах нь өөрөө Үндсэн хуулийн суурь зарчим, үнэт зүйлсээс ухарсан алхам болох билээ.

Харин сонгуульд оролцож ялагдсан төрийн албан хаагчийн хувьд түүнийг төрийн албанд буцаан авах нөхцөл, журмыг тогтоосон эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох хэрэгцээ, шаардлага байж болохыг тэмдэглэж байна.

Дээр дурдсаныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэг нь Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2, Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Арван зургадугаар зүйлийн 9 дэх заалтыг тус тус зөрчөөгүй гэсэн тайлбарыг үүгээр Танд уламжилж байна." гэжээ.

ҮНДЭСЛЭЛ:

1. Төрийн жинхэнэ буюу мэргэшсэн алба хаагчдыг ажил, мэргэжлийн онцлог, хэрэгжүүлэх чиг үүргийг харгалзан улс төрийн үйл ажиллагаанаас ангид байлгах, төвийг сахисан байр суурийг хадгалахад чиглэсэн тусгай шаардлага, шалгуурыг тэдэнд тавьж холбогдох хуулиар зохицуулах нь хууль тогтоогчийн бүрэн эрхийн асуудал юм. Төрийн албаны тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.2 дахь хэсэгт энэ талаар тухайлан зохицуулсан байна.

2. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийг хэлэлцэн баталсан Байнгын хороо болон Чуулганы нэгдсэн хуралдааны тэмдэглэл, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн тайлбараас үзэхэд хууль

тогтоогч төрийн эрх мэдэл бүхий албан тушаалтан өөрийн бүрэн эрх, албан тушаалаа сонгуулийн үйл ажиллагаанд ашиглан давуу байдал үүсгэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсгийн зохицуулалтыг тогтоосон байна.

Гэтэл эл зохицуулалтад төрийн үйлчилгээний албан хаагчдыг хамааруулан “бусад төрийн албан хаагч” хэмээн зааж хуульчилсан нь хууль тогтоогчийн анхны зорилгод нийцээгүй, Улсын Их Хурлын гишүүнд нэр дэвших тохиолдолд хэт өргөн хүрээнд шаардлага тавьсан байна.

Дээрхээс үзэхэд Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэгт “Улс төрийн албан хаагчаас бусад төрийн албан хаагч, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн удирдах албан тушаалтан Улсын Их Хурлын гишүүнд нэр дэвших бол сонгуулийн жилийн нэгдүгээр сарын нэгний өдрөөс өмнө төрийн албанаас болон ажил, албан тушаалаасаа чөлөөлөгдсөн байна.” гэж хуульчлан төрийн үйлчилгээний албан хаагчдыг төрийн жинхэнэ алба хаагчтай адилтган нэгэн адил шаардлага, шалгуурыг тавьж, улмаар тэдгээртэй эрх зүйн байдал болон гүйцэтгэж буй чиг үүргийн хувьд ижил ажил эрхэлж байгаа хувийн хэвшлийн ажилтантай харьцуулахад тэгш бус нөхцөл, хязгаарыг тогтоосон нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн “Хүнийг ... эрхэлсэн ажил, албан тушаал ...-аар нь ялгаварлан гадуурхаж үл болно.” гэснийг зөрчсөн гэж үзэх үндэслэлтэй байна.

3. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэгт Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн “... шударга ёс, ...үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн.”, Арван зургадугаар зүйлийн 9 дэх заалтын “... Төрийн байгууллагад сонгох, сонгогдох эрхтэй. ...” гэснийг зөрчсөн гэх үндэслэл тогтоогдохгүй байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран дөрөвдүгээр зүйл, Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1 дэх заалт, Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31, 32 дугаар зүйлийг удирдлага болгон

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН НЭРИЙН ӨМНӨӨС ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ нь:

1. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэгт “Улс төрийн албан хаагчаас бусад төрийн албан хаагч, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн удирдах албан тушаалтан Улсын Их Хурлын гишүүнд нэр дэвших бол сонгуулийн жилийн нэгдүгээр сарын нэгний өдрөөс өмнө төрийн албанаас болон ажил, албан тушаалаасаа чөлөөлөгдсөн байна.” гэж заасны “...бусад төрийн албан хаагч...” гэсэн нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн “Хүнийг ... эрхэлсэн ажил, албан тушаал ...-аар нь ялгаварлан гадуурхаж үл болно.” гэснийг зөрчсөн байна.

2. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсэгт “Улс төрийн албан хаагчаас бусад төрийн албан хаагч, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн удирдах албан тушаалтан Улсын Их Хурлын гишүүнд нэр дэвших бол сонгуулийн жилийн нэгдүгээр сарын нэгний өдрөөс өмнө төрийн албанаас болон ажил, албан тушаалаасаа чөлөөлөгдсөн байна.” гэсэн нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн “... шударга ёс, ...үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн.”, Арван зургадугаар зүйлийн 9 дэх заалтын “... Төрийн байгууллагад сонгох, сонгогдох эрхтэй. ...” гэсэн заалтыг тус тус зөрчөөгүй байна.

3. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.6 дахь хэсгийн “Улс төрийн албан хаагчаас бусад төрийн албан хаагч, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн удирдах албан тушаалтан Улсын Их Хурлын гишүүнд нэр дэвших бол сонгуулийн жилийн нэгдүгээр сарын нэгний өдрөөс өмнө төрийн албанаас болон ажил, албан тушаалаасаа чөлөөлөгдсөн байна.” гэснийг Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт зааснаар 2015 оны 9 дугаар сарын 30-ны өдрөөс эхлэн түдгэлзүүлсүгэй.

4. Энэхүү дүгнэлтийг Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу дараагийн чуулганы хуралдаан эхэлсэн өдрөөс хойш 15 хоногийн дотор хэлэлцэж, хариу ирүүлэхийг Улсын Их Хуралд уламжилсугай.

ДАРГАЛАГЧ

П.ОЧИРБАТ

ГИШҮҮД

**Т.ЛХАГВАА
Д.СУГАР
Д.СОЛОНГО
Д.ГАНЗОРИГ**

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакци.
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот

И-мэйл: turiin_medeel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 0.75

Индекс: 14003